

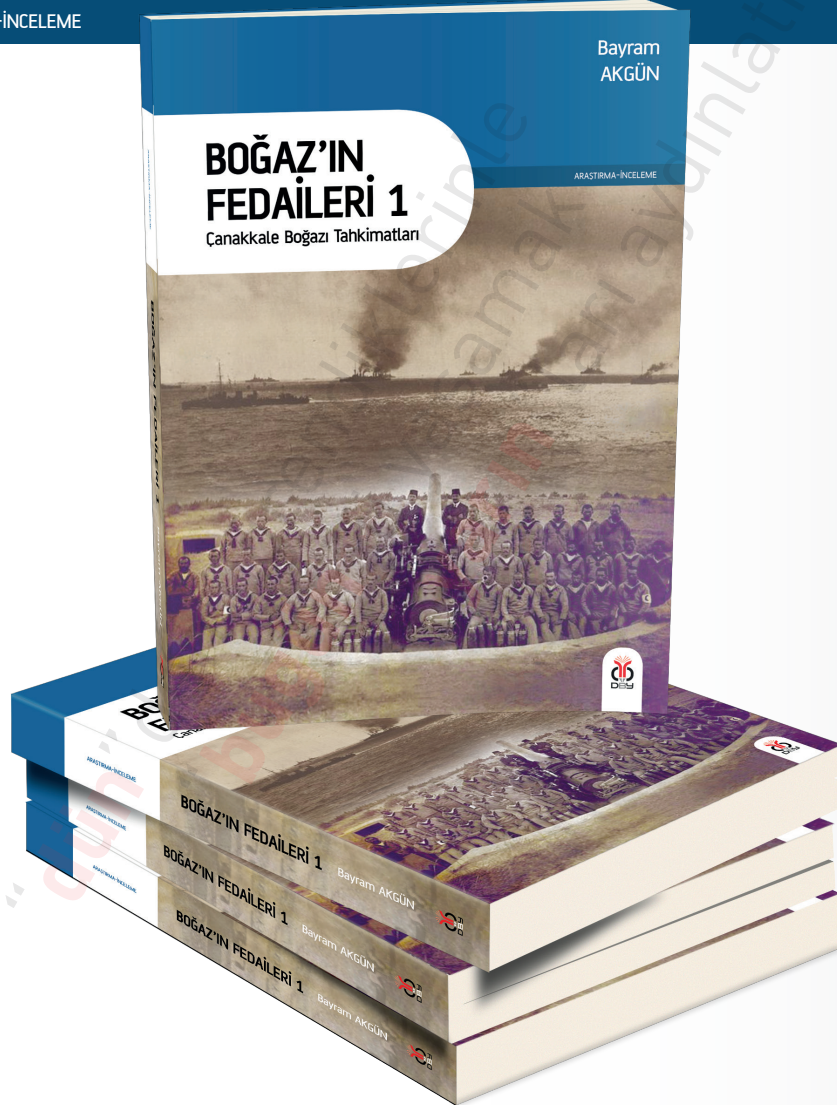
Bayram
AKGÜN

BOĞAZ'IN FEDAİLERİ 1

Çanakkale Boğazı Tahkimatları

ARAŞTIRMA-İNCELEME

İçindekiler

Kısaltmalar.....	6
Uzunluklar.....	6
Önsöz.....	11
Boğaz'ın Fedaileri.....	13

1. BÖLÜM

Çanakkale Boğazı'nın Özellikleri / 15

2. BÖLÜM

Çanakkale Boğaz Muharebeleri / 21

3 Kasım 1914 Bombardımanı.....	25
19 Şubat 1915: Boğaz'a Karşı İlk Saldırı Girişimi.....	29
Verilen Kayıplar.....	32
25 Şubat 1915 Giriş İstihkâmlarının Susturulması.....	32
18 Mart 1915 Boğaz Muharebesi.....	35
Müttefiklerin Taarruz Planı.....	35
Muharebenin Yapılışı.....	36
18 Mart 1915 Günü Tarafların Zayıatları.....	40

3. BÖLÜM

Tabya ve Bataryaların Özellikleri / 45

4. BÖLÜM

Anadolu Yakası Tabya ve Bataryaları / 59

Nara Tabyası.....	62
Köseburnu Tabyası.....	66
Anadolu Mecidiye Tabyası.....	68
Çimenlik Aziziye Tabyası.....	72
Anadolu De Tott Tabyası.....	80
Anadolu Hamidiye Tabyası.....	82
Kepez Set Bataryası.....	97
Dardanos Tabyası - No: 1 (Hasan-Mevsuf Bataryası).....	101
Mesudiye Bataryası (Anadolu Mesudiye).....	111
Cevat Paşa Bataryası - No: 2 (Dardanos II).....	115
Karantina Bataryası.....	118
Erenköy Bataryası ve Erenköy Bataryaları.....	119
Çakaltepe Tabyası.....	123
Topçamlar Tabyası.....	125
Karanlık Liman Tabyası.....	132
İntepe Bataryası.....	137
Kumkale Tabyası.....	141
Orhaniye Tabyası.....	145

5. BÖLÜM

Rumeli Yakası Tabya ve Bataryaları / 151

Çamburnu Tabyası.....	154
Değirmenburnu Tabyası.....	156
Palazbaba Tabyası.....	159
Goncasuyu Tabyası.....	161
Namazgâh Tabyası.....	165
Rumeli Hamidiye Tabyası.....	173
Rumeli Mecidiye Tabyası.....	176
Tekealtı Bataryası.....	187
Yıldız Tabyası.....	190
Havuzlar Set Bataryası.....	193
Kumburnu Seyyar Obüs Bataryası.....	194
Muin-i Zafer Bataryası.....	196
Baykuş Bataryası (Rumeli Mesudiye).....	197

Soğanlıdere Bataryası.....	206
Kayalitepe Tabyası.....	210
Tenger Bataryası.....	211
Domuzdere Tabyası.....	213
Eskihisarlık Bataryası.....	215
Rumeli'De Tott Tabyası.....	216
Seddülbahir Tabyası.....	219
Ertuğrul Tabyası.....	225
Ay Tabya- Bolayır.....	228
Merkez Tabya-Bolayır.....	229
Yıldız Tabya-Bolayır.....	231

6. BÖLÜM

18 Mart 1915 Sonrası Oluşturulan Bataryalar / 233

Anadolu Yakası Bataryaları.....	239
Berk-i Satvet Bataryası.....	239
Çakaltepe Bataryası.....	240
Yavuz Bataryası.....	243
Peyk-i Şevket Bataryası.....	247
Masirlik Bataryası.....	248
Usedom Bataryası.....	250
Subaşı-Yenişehir-Orhaniye-Turgut ve Kumkale Bataryaları.....	252
Rumeli Yakası Bataryaları.....	255
Kilya Tepe Bataryası.....	255
Eskihisarlık-Fransız Topları.....	258
Harapkale Bataryası.....	260
Seddülbahir Fransız Topları.....	263
210/40'lık Seddülbahir Roon Topu.....	266
Gözcübaba Bataryası.....	276
Alman Bataryası.....	278
Tekeburnu Bataryası.....	280
Mesudiye Topu-Baby 700.....	282
Küçük Anafartalar Topları.....	284

7. BÖLÜM
II. Dünya Savaşı'na Hazırlık için Yapılan
Tabya ve Bataryalar / 287

Anadolu Yakası Tabya ve Bataryaları	291
Mesudiye Bataryası	291
Turgutreis Bataryası	292
Karanlık Liman Koyu Bataryası	294
Orhaniye Bataryası.....	295
Rumeli Yakası Tabya ve Bataryaları	297
Morto Koyu Bataryası	297
Ertuğrul Koyu Bataryası	299
Tekeburnu Bataryası	301

8. BÖLÜM
Çanakkale Boğazı Osmanlı Kaleleri / 303

Anadolu Yakası Kaleleri	309
Naraburnu Kalesi	309
Köseburnu Kalesi	312
Çimenlik Kalesi.....	315
Kumkale Kalesi.....	319
Rumeli Yakası Kaleleri	323
Bigalı Kalesi.....	323
Çamburnu Kalesi.....	325
Kilitbahir Kalesi	327
Seddülbahir Kalesi	331
Ekler	335
Kaynakça	357
Dizin	363

Önsöz

İngiliz ve Fransız savaş gemilerinden oluşan Birleşik Filo gemileri 19 Şubat 1915 tarihinde fiili olarak Çanakkale Boğazı'na ilk saldırıyı gerçekleştirirler. Bu saldırı Boğaz'ın giriş tahkimatlarını bombardıman ederler. Bombardıman sonunda Boğaz'ın girişinde bulunan toplar susturulamamıştır. Diğer saldırı ise hava şartlarından dolayı 25 Şubat'a ertelenir. Bu tarihte savaş gemileri planın ilk aşaması olan Boğaz'ın giriş tahkimatlarını susturma görevini başardılar. Böylelikle Boğaz'ın girişi savaş gemilerine açılmış oldu.

Çanakkale Müstahkem Mevki Komutanlığı giriş tahkimatlarının düşmesiyle birlikte her iki kıyıdaki tabya ve bataryaları daha da güçlendirmek için ilave toplar yerleştirir ve bataryalar oluşturur. Boğaz'a mayınların döşenme işi de son olarak Nusrat mayın gemisinin 7-8 Mart 1915 günü sabaha karşı Erenköy Koyu'na 26 adet mayın dökmesiyle tamamlanmış olur.

İtilaf Donanma gemileri 18 Mart 1915 günü en güçlü gemileriyle Boğaz'dan içeri girdiler. Bütün şiddetiyle tabya ve bataryalara top mermileri yağdırdılar. Osmanlı padişahlarının Anadolu ve Rumeli kıyılarına inşa ettikleri tabyalar, Müstahkem Mevki'nin ilave bataryalarıyla birlikte ve bir adım geri atmayan Türk askerlerinin

fedakârlıklarıyla Boğaz geçilmez hale gelir. Savaş gemileri o gün ne kadar saldırsalar da **Boğaz'ın Fedaileri** asla geçit vermezler.

18 Mart 1915 yenilgisi İtilaf Devletlerine büyük bir prestij kaybı yaşatır. Bunu kendilerine yediremedikleri için Boğaz'ı karadan zorlamaya yönelirler. Bunun için 25 Nisan 1915 günü karaya asker çıkarmaya başlarlar. Bununla beraber sürekli olarak Boğaz'dan içeri girerek tahkimatları bombardıman etmeyi de ihmal etmezler. Müstahkem Mevki bu yüzden 18 Mart 1915 sonrası gemilerden söktükleri toplarla yeni bataryalar yapmaya devam eder. Çanakkale Boğazı'na yapılan ilave tabya ve bataryalar 1918 yılına kadar sürmektedir.

Sadece Osmanlı Devleti zamanında değil Türkiye Cumhuriyeti yıllarında da II. Dünya Savaşı'na hazırlık amacıyla Boğaz'a yeni tahkimatlar yapılır. Nitekim savaş buraya sığmadığı için sonradan yapılan tahkimatlar kullanılmaz.

Eserin okuyucuyla buluşmasında emeği geçen Dr. Tuncay Yılmaz, Ahmet Yurttakal, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Zeki İzgöer, İrfan Güngörür ve DBY Yayınları çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca kitabın hazırlanma aşamasında her daim yanımda olan ve manevi desteğini esirgemeyen eşim Seda Akgün'e de sonsuz şükranlarımı sunarım.

Bu eserde Çanakkale Boğazı'na inşa edilen Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerine ait tabya, batarya ve kaleler detaylı bir şekilde işlenmiştir. **Boğaz'ın Fedaileri**, Çanakkale Boğazı'nı şüphesiz geçilmez kılan en önemli unsurlardandır. Bu gazi tahkimatlarda vatanımı savunan Türk askerlerini minnetle anıyorum.

Bayram AKGÜN
Çanakkale, 2018

I. Bölüm

Çanakkale Boğazı'nın Özellikleri

Boğaz'ın Fedaileri

Yirminci yüzyıl, yer Çanakkale
Bilmiyorlar burası çelikten bir kale
Yüklendiler bütün gemileriyle
Vurdular sineleri mermileriyle.

Fırladılar top başına birer birer
Durmadan toplara mermi sürerler
Bir yiğit vardı ki hepsinden de beter
Yüklendi mermiyi arkadaşları bihaber.

Atılan mermi savaştan bir kesit
Bu yiğit Mehmedoğlu Koca Seyit
Bu mermi onları Boğaz'a gömecek
Ocean, Bouvet artık şimdi korkacak.

Şu Boğaz ki altı mayın dolu
Açılmaz ki İstanbul yolu
Batıyor düşman zırhlıları birer birer
Muharebe ancak akşama kadar sürer.

Düşman verir emr-i ricat
Yaptıkları plan olur kesat
Büyük bir prestij kaybederler
Boğaz'a bakarak geri çekilirler.

Batarak çekildiler Boğaz'ın serinliğinde
Kaldı gemileri Boğaz'ın derinliğinde
Bu Boğaz geçilemeyecek tek yerdi
Türk topçusu bileğinin hakkını verdi.

İşte artık zafer bizim!
Bunu herkes böyle bilsin
Sağlamken geçemezler bu yeri
ÇANAKKALE BOĞAZI FEDAİLERİ.

Bayram Akgün

Çanakkale ilk olarak Dardanelia olarak adlandırılmıştır. Tarihi Herodot'un eserlerinde ve haritalarında bu isim görülmektedir. Yine İskender'in M.Ö. 334 yılında yaptığı Granyküs Savaşı'ndaki haritalarda da bu isme rastlanır. Şehrin Çanakkale ismi alması Osmanlılar zamanında olmuştur. Bölgenin çanak şeklindeki coğrafi yapısından dolayı kente bu ad verilmiştir.¹ Günümüze kadar da bu isimle adlandırılmıştır. Roma ve Bizans döneminde ise Dardanel ismiyle anılmıştır.

Çanakkale ve çevresi tarih boyunca birçok millete ev sahipliği yapmıştır. Özellikle ticaret açısından Boğazlar'ın önemi artmış ve bu yüzden yerleşim yerlerinde nüfus artışları görülmüştür. Önemli bir konuma sahip olmasından dolayı birçok milletin gözü bu bölgeye çevrilir. Bu yüzden bu coğrafyayı ele geçirmek için büyük mücadeleler verilir. Truva şehri için yapılan mücadele buna iyi bir örnektir.

M.Ö. 4000-2000 yıllarında bu coğrafyayı Traklar istila ederler. M.Ö. 1150 yıllarında Doğu Avrupa'dan gelen Dor'lar Yunanistan'ı işgal ederek Akalar'ın Batı Anadolu'ya göç etmelerine ve bir kısım halkın da Çanakkale'ye yerleşmelerine neden olurlar. Sonraki

¹ Abdurrahman Güzel, *Çanakkale*, Çanakkale, Atatürk ve Çanakkale Savaşları'nı Araştırma Merkezi (ÇOMÜ), Çanakkale 1996, s. 67.

tarihlerde ise Frigler'in boğazlardan geçip buraları istila ettikleri görülmektedir. M.Ö. 700-550 yıllarında İskitler, M.Ö. 513-475 yıllarında ise Persler bu bölgeyi ele geçirirler.

Diğer taraftan Çanakkale coğrafyasında yaşanan en büyük savaşlardan birisi de M.Ö. 400'lü yıllarda Truva bölgesinde yaşanmıştır. Yine M.Ö. 168 yıllarında Romalılar bu bölgeye hâkim olmuşlardır. M.S. 376-487 yıllarında Gotlar boğazlar üzerinden Anadolu'ya geçerek akınlar düzenlemişlerdir. M.S. 378-559'da Hun, M.S. 540'da da Rus akınları yaşanmıştır. Osmanlılar döneminde I. Murat ilk kez Gelibolu'ya geçerek bu coğrafyayı kontrol altına alır.² Bu dönemden sonra Çanakkale günümüze kadar Türklerin elinde kalır.

Çanakkale Boğazı, Ege Denizi'nin Çanakkale Boğazı ağzından başlayarak Marmara Denizi'nin girişine uzanan yaklaşık 65 km kadar bir uzunluğa sahip önemli geçiş ve ticaret yollarından biri olup Asya ile Avrupa'yı birleştiren en önemli suyollarından biridir. Ayrıca Ege Denizi'ni, Marmara Denizi'ne oradan da Karadeniz'e bağlayan önemli bir geçit özelliğine sahiptir. Boğaz'ın en geniş yeri yaklaşık 7-8 km ile Anadolu Yakası'nda bulunan Erenköy Koyu ile Rumeli Yakası'nda bulunan Tenger bölgesi arasındadır. Boğaz'ın yaklaşık 1.300 m uzunluğunda olan en dar yeri ise Fatih Sultan Mehmet'in de stratejik bir önem arz ettiği ve 1462-1464 yılları arasında karşılıklı olarak yaptırdığı Anadolu yakasında bulunan Çimenlik Kalesi ile Rumeli yakasında bulunan Kilitbahir Kalesi arasındadır.

Bu iki tarihî kalenin arasındaki mesafenin az olması buradaki akıntının hızını arttırmaktadır. Marmara'dan Ege Denizi'ne doğru denizin üstünde olan akıntı saatte 2 deniz mili hıza ulaşmaktadır. Fakat Boğaz'ın en dar noktası özelliğini taşıyan bu iki kale arasında ise bu akıntı 3,5 deniz miline kadar yükselerek boğazdaki akıntının en fazla olduğu nokta olma özelliğini sahiplenir. Ayrıca bu nokta boğazın en derin yeridir. Bu üst akıntının karşılığında suyun altında

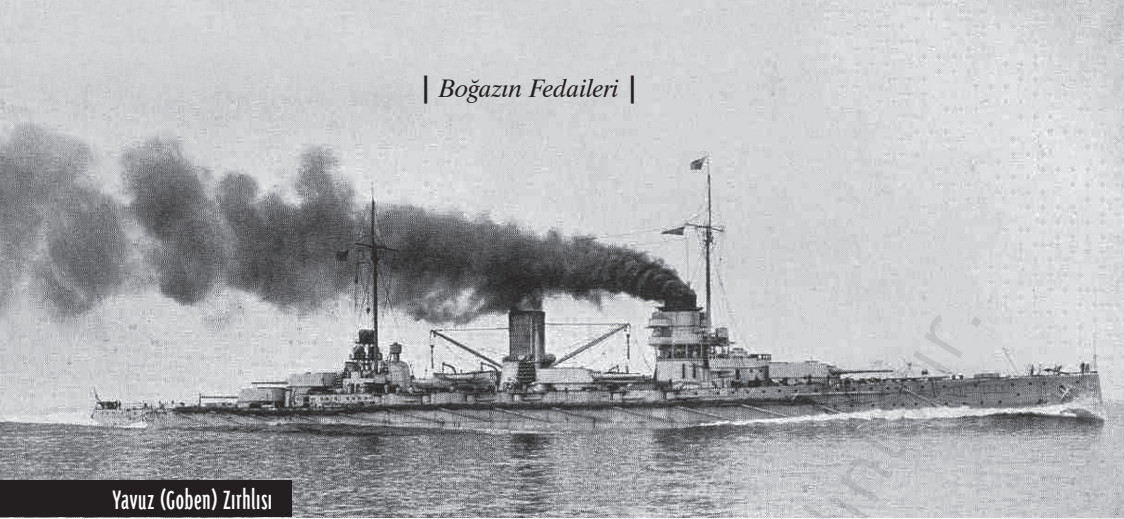
² İsmail Kayabalı, *Çanakkale*, İstanbul 1991, s. 104. Akt: O. Tanrıverdi, *Çanakkale Savaşları'nda Çanakkale'nin Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2004.

ise Ege Denizi'nden Marmara Denizi'ne doğru yine saatte 2 mil hızında ters akıntı meydana gelmektedir.

Fatih Sultan Mehmet'in iki kaleyi Boğaz'ın en dar, en derin ve akıntının en fazla olduğu bu bölgeye yaptırması bu noktanın bize önemli bir merkez olduğunu göstermektedir.

Çanakkale Boğazı'nın stratejik önemi birçok Osmanlı padişahı tarafından fark edilmiştir. Osmanlı padişahları, farklı milletlerin gözlemlerinin bu bölgede olduklarını bildikleri için yoğun bir şekilde Çanakkale Boğazı'nın çevresine kaleler, tabyalar ve bataryalar inşa ederek boğazın savunmasını güçlendirmeye çalışmışlardır. Her gelen padişah bir önceki devirden kalan istihkâmlara ilaveler, restorasyonlar yapar ve bunlara ek olarak yenilerini ilave ederler. Bu istihkâmların güçlendirilmesinin bir sebebi de Çanakkale Boğazı'nın İstanbul'un kapısı durumunda olmasıdır. Karadeniz dışında İstanbul'a ulaşabilecek tek geçiş yolunun Çanakkale Boğazı olması, bu kapının kilitli olmasını gerektirmektedir.

Çanakkale Boğazı, Akdeniz ile Karadeniz'i birbirine bağladığı ve Asya ile Avrupa arasında bir geçiş noktası olduğu için Karadeniz'in kilidi olarak son derece önem taşımaktadır. Ayrıca ticarî, stratejik ve iktisadî anlamda büyük bir öneme sahiptir. Bu kilidin kontrolünün Osmanlı Devleti'nde olması birçok devleti huzursuz etmektedir.

Yavuz (Göben) Zırhlısı

Osmanlı Devleti, 2 Ağustos 1914 tarihinde seferberlik ilanı verir. Aynı gün Osmanlı Devleti'nin tarafsızlığından şüphe duyan İngiltere, Osmanlı'nın İngiltere'ye sipariş ettiği Sultan Osman ve Reşadiye adlı iki gemiye el koyar. Bu durum Almanya'nın çok işine yarayacaktır. Nitekim bu fırsatı iyi değerlendiren Almanya, 10 Ağustos 1914 tarihinde Göben ve Breslau adlı iki Alman gemisini Çanakkale Boğazı'na yönlendirir ve Osmanlı Devleti'ne teslim eder.

Osmanlı Devleti imzaladığı tarafsızlık anlaşmasına göre bu gemileri 24 saat içerisinde Boğaz'dan dışarıya çıkaracaktı. Fakat Enver Paşa bu gemilerin Osmanlı Devleti tarafından, İngiltere'nin el koydukları Sultan Osman ve Reşadiye adlı iki geminin yerine Almanlardan satın alındığını ileri sürmüştür. Bu gemideki Alman personeline Osmanlı kıyafetleri giydirilir ve isimleri de Yavuz (Göben) ve Midilli (Breslau) olarak değiştirilir.

Almanya, Avrupa'da sıkışması üzerine Osmanlı Devleti'nin bir an önce savaşa dâhil olması için hükümet yetkililerine sürekli baskı yapmaktaydı. Osmanlı genelkurmayı ise taarruza güçlerinin olmadığını, kış savaşı için uygun teçhizat ve donanımına sahip bulunmadıklarını ve ekonomik şartların böyle bir teşebbüse müsaade etmediğini öne sürerek savaşa girişi bahara kadar ertelemek istiyordu. Bunun üzerine Almanya Hükümeti Osmanlı Devleti'ne maddiyat ve teçhizat imkânı sağlayacağını bildirir.

Kaynakça

Arşivler

ATASE, no: 6/1670, Kls. 4701, Dos. H-1, F. 1-181

ATASE, Kls. 4685, Dos. 340, Fhs. 45-4, 45-5

Kitaplar

AKINGÜÇ Gürsel, *Tarih Süreci İçinde Çanakkale Muharebeleri ve Muharebe Alanları*, Ajans 2023 Yayınları, 1. Baskı, İstanbul Nisan 2011.

AKŞİN Sina ve diğerleri, *Türkiye Tarihi 2 Osmanlı Devleti 1300-1600*, Cem Yayınevi, İstanbul 1997.

_____, *Türkiye Tarihi 3 Osmanlı Devleti 1600-1908*, Cem Yayınevi, İstanbul 1997.

ALGANER Haydar Mehmet, *Çanakkale Kara Savaşları Günlüğü*, Deniz Basımevi Müdürlüğü, 1. Baskı, İstanbul Ocak 2009.

BARGUT Şemsettin, *Birinci Dünya Harbi'nde ve Kurtuluş Savaşı'nda Türk Deniz Harekâtı*, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Basımevi, Ankara 2000.

BARON DE TOTT, *18. Yüzyılda Türkler*, Tercüman 1001 Temel Eser, İstanbul 1976.

Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi, Çanakkale Cephesi Harekâtı 1 nci, 2 nci ve 3 ncü Kitapların Özetlenmiş Tarihi, (Haziran 1914-9 Ocak 1916), c. V, ATASE Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2002.

Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi, Çanakkale Cephesi Harekâtı, c. V, I. Kitap (Haziran 1914-25 Nisan 1915), Genelkurmay Basımevi, Ankara 1993.

Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi, Deniz Harekâtı, c. VIII, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı Resmi Yayınları, Ankara 1976.

Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi (Haziran 1914-25 Nisan 1915), c. V, I. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara 2012.

Birinci Dünya Savaşı'nda Çanakkale Cephesi, Amfibi Harekât, c. V, II. Kitap, Genelkurmay Basımevi, Ankara 2012.

ÇAMOĞLU Şemsettin, *Çanakkale Boğazı ve Savaşları*, Eski Muharipler Cemiyeti Çanakkale Şubesi Yayını, no: 2, Kutulmuş Matbaası, İstanbul 1962.

- Çanakkale Boğaz Komutanlığı, *Çanakkale Deniz Savaşları 1915*, Güncellenmiş 2. Baskı, Deniz Basımevi Müdürlüğü, İstanbul Şubat 2008.
- Çanakkale Savaşları Anlatıyor, Haz: Nurer Uğurlu ve diğerleri, Örgün Yayınları, İstanbul 2006.
- ÇÖL Emin, *Çanakkale-Sina Savaşları*, Güryılmaz Matbaası, Ankara 1977.
- Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, *Çanakkale Bölgesi'nde Osmanlılar Döneminde Yapılan Kale ve Tabyalar*, Çanakkale 1994.
- _____, *Çanakkale Savaşları Rehberi*, Çanakkale 2004.
- Donanma Mecmuası*, sene 3, no: 3/27, Mayıs 1328 (1912).
- ERASLAN Cezmi, *II. Abdülhamid'in Çanakkale Savunması*, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2014.
- ERDEMİR Lokman, *Fotoğraflarla Çanakkale Savaşları (Cephe ve Cephe Gerisinde İnsan)*, TBBD Yayınları, İstanbul Mart 2008.
- EREN Ramazan, *Çanakkale Kahramanları 2, Herkes Onlara Hayrandı*, Zirve Basım, Çanakkale 18 Mart 2005.
- _____, *Çanakkale Savaş Alanları Gezi Rehberi*, Zirve Basım, Çanakkale 18 Mart 2005.
- ERENDİL Muzaffer, *Topçuluk Tarihi*, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1988.
- GÜCÜYENER Şükrü Fuad, *Birinci Dünya Savaşı'nda Tanıdığım Kahramanlar*, 1. Baskı, İstanbul 1947.
- GÜZEL Abdurrahman, *Çanakkale*, Çanakkale, Atatürk ve Çanakkale Savaşları'nı Araştırma Merkezi (ÇOMÜ), Çanakkale 1996.
- HATİP S. M., *Çanakkale Boğaz Komutanlığındaki Tarihi Eserler*, Deniz Basım Evi Müdürlüğü, İstanbul Kasım 2005.
- İbrahim Naci, *Allaha İsmarladık, Çanakkale Savaşı'nda Bir Şehidin Günlüğü*, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 3. Bölge Müdürlüğü, Yayına Haz: Lokman Erdemir, Seyit Ahmet Sılay, Çanakkale 2013.
- KAYABALI İsmail, *Çanakkale*, İstanbul 1991.
- KORAY Enver, *Selahaddin Adil Paşa Çanakkale Hatıraları*, Zafer Matbaası, İstanbul 1982.
- LOREY Hermann, *Türk Sularında Deniz Hareketleri –Boğazlar Etrafında Mücadele–*, c. II, Çev: Tacettin Talayman, T.C. Deniz Basımevi, İstanbul 1946.
- Milli Savunma Bakanlığı, *Çanakkale 1915*, 1. Baskı, Ankara 1999.
- _____, *Osmanlı Devletinin 700. Kuruluş Yılı Dönümü*, Çanakkale, Ankara 1995.
- MORENO Joseph, *Viage a Constantinople en el ano de 1784*, Madrid 1790.
- MUHLMAN Carl, *Çanakkale Savaşı, Bir Alman Subayının Anıları*, Timaş Yayınları, 8. Baskı, Terc: Sedat Umran, İstanbul 2006.

- _____, *Der Kampf Um Die Dardanellen 1915*, Didenburg İ. D., Berlin 1927.
- Mustafa Münim, *Cepheden Cepheye Çanakkale ve Kanal Seferi Hatıraları*, Yayına Haz: Metin Martı, 3. Baskı, Arma Yayınları, İstanbul 2002.
- MÜTERCİMLER Erol, *Korkak Abdül'den Coni Türk'e Gelibolu 1915*, Melisa Matbaacılık, 5. Baskı, İstanbul Haziran 2005.
- ÖRSES T., ÖZÇELİK N., *1. Dünya Savaşı'nda Türk Askeri Kıyafetleri (1914-1918)*, Numune Matbaacılık, İstanbul 2005.
- SAYILIR Burhan, *Çanakkale Savaşları ve Savaş Alanları Rehberi*, Siyasal Yayınları, Çanakkale 2007.
- Selahaddin Adil, *Harb-i Umumide Çanakkale Muharebat-ı Bahriyesi*, Erkân-ı Harbiye Mektebi Külliyyatı, sayı 3, Erkân-ı Harbiye Mektebi Matbaası, İstanbul 28 Şubat 1920.
- TANSEL Selahattin Osman, *Çanakkale'de İstanbul'u Kurtarmak*, Sarıyıldız Matbaası, Ankara 2014.
- TUNÇÇAPA Şakir, *Çanakkale Hatıralarım*, T.C. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, 1. Baskı, İstanbul 1958.
- YAZMAN Mehmet Şevki, *Türk Çanakkale*, Ulus Basımevi, Ankara 1938.
- YETKİN Gıyas, *Yaratılanın Ağzından 18 Mart 1915 Çanakkale Zaferi*, Eski Muharipler Cemiyeti Yayınları, sayı 3, Genelkurmay Basımevi, Ankara 1965.
- ZABEL D. R., *Im Kampf um Konstantinopel und die wirtschaftliche Lage der Türkei während des Weltkrieges: auf Gallipoli, an d. Dardanellen, in Anatolien...*, Leipzig, Thomas, Berlin 1916.
- Makaleler**
- Askeri Tarih Belgeleri Dergisi*, “ATASE Arşivinden Seçilmiş Çanakkale Deniz Savaşı'na Ait Belgeler”, sayı 132, Genelkurmay Basımevi, Ankara 2014.
- DAĞGÜLÜ İbrahim Başak, “15-18. Yüzyıllarda Çanakkale Boğazı'nı Korumaya Büyük Askeri Yapılar ve Bataryaları”, *Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, c. II, sayı 1, İstanbul 2007.
- İNCE Cevat, KÖYLÜ Bahattin, “Eceabat'ta Bir Kale ve Üç Tabyanın Tarihiçesi İle Restorasyon Deneyimi”, *Çanakkale İli Değerleri Sempozyumları*, Boğaz Matbaası, Çanakkale 25-31 Ağustos 2008.
- KURTOĞLU Fevzi, “Çanakkale ve 18 Mart 1915”, *Deniz Mecmuası*, 336. sayının eki, Deniz Matbaası, İstanbul 1935.
- OĞUZOĞLU Yusuf, “Anadolu Şehirlerinde Osmanlı Döneminde Görülen Yapısal Değişiklikler”, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü V. Araştırma Sonuçları Toplantısı I, Ankara 6-10 Nisan 1987.

- SAKAOĞLU Necdet, “Kaleler ve Şehir Surları”, *Tarihi Kentler Birliği Dergisi*, Mart Matbaası, sayı 14, İstanbul Mayıs 2008.
- SAYILIR Burhan, “1915 Deniz Savaşı’nda Şehit Olan Askerleri Anma Amaçıyla Yapılan İlk Tören ve Bu Törenin ‘Şehitleri Anma Günü’ Olarak İlan Edilmesi”, *Akademi Günlüğü Dergisi*, sayı 1, Ankara 2005.
- SÖNMEZ Zeki, “Osmanlı Kale Mimarisinin Ana Hatları”, *EJOS*, IV, Proceedings of the 11th International Congress of Turkish Art, Utrecht-The Netherlands, August 23-28, 1999, no: 58.
- ÜLKÜ Osman, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Savunma Sistemi Olarak Tabya Mimarisi”, *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı 27, Erzurum 2007.

Tezler

- EREN Mustafa, *Çanakkale’deki Gazilerin Dilinden “Çanakkale Savaşları”*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Ocak 2004.
- HATİP Salih Murad, *Çanakkale Boğazı (Bahr-ı Sefid Boğazı) Savunma Sistemi (1770-1918)*, Hacettepe Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara 2003.
- TANRIVERDİ O, *Çanakkale Savaşları’nda Çanakkale’nin Sosyo-Ekonomik Yapısı*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2004.
- ÜLKÜ Osman, *Kars ve Ardahan Tabyaları*, Atatürk Üniversitesi Doktora Tezi, Erzurum 2006.
- ÜNKAZAN Servet, *Edirne ve Çevresinde Osmanlı Dönemi Askeri Mimari*, Trakya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Edirne Ocak 2006.

İnternet

- <http://bandirmaforum.com/forum/showthread.php?p=13205>
- <http://blog.maryevans.com/gallipoli/>
- <http://canakkalenedir.com/default.asp?id=54110&lng=1>
- <http://ozebook.com/wordpress/archives/8481>
- www.17canakkale.net/kaleler.html
- www.anzacsite.gov.au/2visiting/tr/trtourasia3.html
- www.anzacsite.gov.au/2visiting/tr/turkish_seddulbahir.html
- www.canakkaletr.com/kale-i-sultaniye-cimenlik-kalesi-canakkale.html
- www.eceabat.bel.tr/uploads/EceabatTarihcesi.pdf
- www.gallipoli.com.tr/silent_witnesses/french_guns_behind_v-beach.htm
- www.gallipoli1915.de/die-seeschlacht-vom-18-mrz-1915
- www.gallipoli1915.de/info-1-c1w6z

- www.gallipoli1915.de/marine-landungsabteilung
- www.gallipoli1915.de/vor-der-daradanellenschlacht
- www.iwm.org.uk/collections/item/object/205249027
- www.iwm.org.uk/collections/item/object/205249029
- www.iwm.org.uk/collections/item/object/205249476
- www.iwm.org.uk/collections/item/object/205249572
- www.iwm.org.uk/collections/item/object/205278667
- www.iwm.org.uk/collections/item/object/205284731
- www.iwm.org.uk/collections/item/object/205285339
- www.kazimkarabekirvakfi.org.tr/resimgalerisi.htm
- www.kilitbahir.com/index.php?cmd=pages&kat=3&id=34
- www.navyingallipoli.com/kumkale.html
- www.navyingallipoli.com/merkez.html
- www.navyingallipoli.com/ottomanside.html
- www.turkcebilgi.com

Dizin

A

Akdeniz 19, 186
Albion muharebe gemisi 30, 34, 36
Alçitepe 263, 278
Ali Tefik, Yüzbaşı 118, 342
Alman Bataryası 134, 153, 250, 267, 278, 279, 354
Almanya 23, 24, 44, 75, 238, 267, 268, 272, 274, 278
Amethyst kruvazörü 30
Anadolu De Tott Tabyası 47, 54, 80, 81, 167, 314
Anadolu Hamidiye Tabyası 37, 39, 40, 48, 54, 57, 61, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 91, 93, 94, 95, 96, 127, 130, 132, 149, 203, 249, 355
Anadolu Mecidiye Tabyası 52, 54, 61, 62, 68, 69, 70, 71, 120, 139, 355
Avusturya-Macaristan 23
Ay Tabya 55, 228, 229, 230, 231, 353
Aziziye Tabyası 61, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 123, 318, 353, 355

B

Balıkesirli Mehmet Çavuş 177
Balkan Harbi 112, 169, 201
Baron De Tott 81, 167, 217, 218
Baykuş Bataryası (Rumeli Mesudiye) 41, 111, 153, 197, 198, 199, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 239, 282, 354, 355
Behramlı 210
Berk-i Satvet Bataryası 239, 240, 354

Bigalı Kalesi 53, 62, 153, 314, 323, 324
Birinci Dünya Savaşı 23, 50, 51, 61, 114, 153, 278, 318, 329, 348
Bizans 17
Bolayır 55, 112, 191, 228, 229, 231, 232, 339, 353
Bouvet 27, 36, 38, 42, 179, 180, 189, 200
Breslau, bkz. Midilli (Breslau)

C-Ç

Carden, Amiral 29, 31, 32, 33, 34
Cevat Paşa 44, 62, 76, 78, 89, 90, 103, 109, 110, 115, 116, 117, 203, 239, 354
Cevat Paşa Bataryası 62, 115, 116, 117, 239, 354
Charlemagne 33, 36
Çiğerci Baba Tabyası 159
Cornwallis muharebe gemisi 30, 31, 33
Çakaltepe Bataryası 62, 240, 241, 242, 243, 354
Çakaltepe Tabyası 48, 61, 123, 124, 353
Çamburnu Kalesi 53, 154, 314, 325, 326
Çamburnu Tabyası 52, 153, 154, 155, 156, 353
Çamlık 62, 181, 355
Çanakkale Boğazı Osmanlı Kaleleri 303
Çanaklıktepe 53
Çimenlik Aziziye Tabyası 61, 72, 123, 355
Çimenlik Kalesi 18, 69, 72, 74, 75, 76, 78, 80, 81, 85, 96, 98, 145, 146,

148, 159, 167, 314, 315, 316, 317, 318, 320, 327

D
Dardanelia 17
Dardanos 29, 39, 41, 42, 43, 53, 58, 61, 62, 65, 74, 94, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 115, 116, 117, 127, 159, 162, 197, 198, 203, 204, 235, 237, 322, 337, 353, 355, 356
Dardanos Bataryası 41
Dardanos Tabyası 29, 41, 43, 53, 61, 101, 102, 105, 106, 117, 198, 203, 204, 353, 355
De Tott Tabyası 47, 54, 80, 81, 167, 216, 217, 218, 314, 353
Değirmenburnu Tabyası 47, 54, 55, 58, 81, 105, 153, 156, 157, 158, 159, 162, 249, 286, 314, 353, 355
Domuzdere Tabyası 153, 213, 214, 353

E
Eceabat 53, 75, 156, 164, 211, 228, 231, 255, 293, 309, 310, 323, 324, 325, 326
Ege Denizi 18, 19, 63, 210, 225, 228, 229, 268, 273
Erenköy 11, 18, 37, 62, 70, 82, 94, 105, 115, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 127, 129, 133, 135, 137, 139, 164, 181, 198, 204, 241, 293, 342, 354, 355, 356
Erenköy Bataryası 62, 119, 120, 121, 122, 139, 198, 354, 355
Ertuğrul 25, 26, 27, 31, 32, 33, 48, 50, 55, 61, 129, 144, 145, 149, 153, 207, 220, 221, 225, 226, 227, 236, 258, 268, 280, 299, 300, 322, 331, 341, 353, 355
Ertuğrul Koyu Bataryası 299, 300
Ertuğrul Tabyası 25, 26, 27, 31, 33, 48, 50, 55, 61, 144, 145, 149, 153,

225, 226, 227, 236, 258, 280, 322, 331, 353, 355
Eski Hisarlık 215, 216, 218, 258, 259, 354
Eski Hisarlık Bataryası 215, 216, 354

F
Fahri Bey 180, 181, 185
Fatih Sultan Mehmet 18, 19, 315, 320, 327
Fransız 11, 25, 27, 33, 35, 36, 37, 38, 56, 117, 128, 129, 140, 142, 170, 181, 192, 200, 203, 221, 258, 259, 263, 265, 266, 278, 314, 333

G
Gaulois 33, 36
Goben, bkz. Yavuz (Goben)
Golva muharebe gemisi 30
Goncasuyu Tabyası 153, 161, 162, 165, 353
Gözcübaba Bataryası 276, 284, 354
Guepratte, Amiral 33, 36, 37

H
Hamidiye 30, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 48, 49, 54, 57, 61, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 99, 105, 115, 127, 130, 132, 149, 153, 162, 165, 173, 174, 175, 176, 180, 192, 201, 203, 249, 337, 339, 353, 355, 356
Harapkale Bataryası 153, 260, 261, 276, 354
Hasan-Mevsuf Bataryası 74, 101, 103, 104, 109, 110
Hasbi, Yüzbaşı 120, 139, 342
Havuzlar Set Bataryası 193, 194, 355
Herman Lorey 130
Herodot 17
Hilmi Bey, Yüzbaşı 175, 178, 179, 180, 183, 184, 185

I-İ
Inflexible 27, 30, 31, 36, 37, 40, 42, 122, 204, 221
Irresistible 33, 39, 40, 42, 106, 169, 180, 203, 204
İkinci Dünya Savaşı 12, 137, 146, 150, 227, 240, 287, 289, 290, 291, 292, 294, 295, 297, 299, 301
İngiliz 11, 25, 27, 30, 33, 34, 36, 37, 56, 75, 96, 107, 113, 115, 117, 134, 142, 169, 170, 180, 186, 189, 192, 193, 198, 200, 202, 220, 221, 228, 229, 231, 232, 241, 245, 257, 273, 291, 300, 309, 312, 313, 314, 323
İntepe Bataryası 130, 131, 137, 139, 140, 241, 263
İskender (Makedonyalı) 17
İtilaf Devletleri 23, 238, 274
İtilaf Donanması 50, 61, 65, 74, 128, 156, 175, 205, 210, 284

K
Kadri Baba Tekkesi 187, 188, 190
Karadeniz 18, 19, 25, 115, 129, 154, 164, 197, 220
Karanlık Liman 61, 105, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 208, 240, 294, 295, 297, 321, 322, 353
Karanlık Liman Koyu Bataryası 137, 240, 294, 295, 297
Karantina Bataryası 62, 118, 355
Kayaltepe Tabyası 48, 49, 153, 210, 353
Kepez Set Bataryası 97, 98
Keşan 228, 231
Kilitbahir 18, 30, 35, 67, 69, 72, 99, 113, 155, 156, 157, 159, 161, 164, 165, 166, 167, 169, 170, 188, 219, 313, 314, 315, 317, 320, 325, 327, 328, 330
Kilitbahir Kalesi 18, 72, 157, 165, 166, 167, 314, 315, 317, 320, 327, 328
Kilya Tepe Bataryası 153, 255, 256, 257, 354

Kocadere 62, 355
Köseburnu Kalesi 66, 67, 312, 313, 314, 325
Köseburnu Tabyası 52, 53, 62, 66, 353
Krupp 63, 65, 70, 74, 110, 124, 126, 133, 144, 149, 173, 202, 214, 226, 227, 277, 292, 318
Kumburnu 65, 116, 153, 194, 195, 196, 200, 207, 237, 354, 355, 356
Kumburnu Bataryası 153, 194, 195, 354
Kumburnu Seyyar Obüs Bataryası 194
Kumkale 26, 27, 30, 31, 32, 33, 37, 48, 50, 58, 61, 62, 99, 127, 131, 132, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 188, 189, 207, 219, 220, 236, 237, 238, 240, 241, 247, 248, 250, 252, 258, 276, 279, 293, 294, 319, 320, 321, 322, 331, 341, 353, 354, 355
Kumkale Kalesi 61, 141, 142, 145, 236, 248, 319, 320, 321, 322, 331
Kumkale Tabyası 33, 48, 50, 61, 141, 142, 143, 144, 320, 353, 355
Küçük Anafartalar topları 284

M
Masirlik Bataryası 248, 354
Mecidiye 29, 36, 37, 39, 41, 43, 48, 49, 52, 54, 57, 62, 68, 69, 70, 71, 85, 105, 120, 126, 127, 133, 134, 139, 153, 159, 160, 161, 162, 164, 175, 176, 177, 178, 184, 186, 187, 203, 339, 353, 355, 356
Mehmet Halit, Yüzbaşı 121, 342
Mehmet Zekeriya, Yarbay 342
Meinicke, Teğmen 257
Merkez Tabya 55, 229, 230, 231, 353
Mesudiye 40, 62, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 153, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 237, 239, 282, 283, 284, 291, 292, 300, 354, 355, 356

Mesudiye Bataryası (Anadolu Mesudiye) 62, 111, 114, 115, 117, 198, 291, 292, 300, 354, 355
Midilli (Breslau) 24
Morto Koyu Bataryası 296, 297
Muin-i Zafer Bataryası 153, 196, 197, 354
Mustafa Kemal Atatürk 162
Mühendishane-i Hümayun 217
Müstahkem Mevki 12, 27, 29, 36, 41, 43, 44, 58, 87, 94, 97, 103, 109, 112, 113, 118, 126, 127, 135, 142, 163, 164, 165, 202, 203, 235, 236, 238, 249, 257, 269, 274, 283, 285

N
Namazgah Tabyası 36, 37, 40, 41, 43, 47, 48, 49, 52, 54, 55, 81, 153, 159, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 286, 314, 353, 355
Nara 30, 48, 52, 53, 55, 58, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 98, 105, 112, 116, 127, 159, 164, 168, 196, 237, 255, 256, 257, 273, 274, 281, 309, 310, 311, 314, 325, 353, 355, 356
Nara Kalesi 53, 62, 98, 311, 314
Nara Tabyası 48, 52, 53, 55, 58, 62, 63, 64, 65, 353, 355
Narababa 53
Naraburnu Kalesi 308, 309, 310, 311
Niğdeli Ali 184
Nusrat mayın gemisi 11, 119

O
Orhaniye 26, 27, 30, 31, 32, 33, 48, 50, 55, 61, 62, 129, 141, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 205, 207, 220, 221, 225, 236, 238, 252, 294, 295, 319, 322, 341, 353, 354, 355
Orhaniye Bataryası 62, 294, 295, 354
Orhaniye Tabyası 31, 33, 48, 50, 55, 61, 141, 144, 145, 146, 147, 148,

149, 150, 205, 225, 236, 295, 319, 322, 353, 355
Osmanlı Devleti 11, 12, 19, 23, 24, 25, 47, 51, 61, 84, 106, 166, 173, 217, 218, 265, 289, 303, 305, 319

P
Palazbaba Tabyası 153, 159, 160, 353
Peyk-i Şevket Bataryası 62, 247, 354

Q
Queen Elizabeth 30, 31, 35, 36, 37, 85, 163, 174, 178, 181, 185, 227, 293, 318

R
Rıfat, Yüzbaşı 212, 213, 215
River Clyde gemisi 227
Robeck, Amiral de 33, 37, 39
Roma 17
Rumeli De Tott Tabyası 47, 216, 217
Rumeli Hamidiye Tabyası 36, 37, 43, 54, 83, 85, 153, 165, 173, 174, 175, 176, 203, 355
Rumeli Mecidiye Tabyası 36, 37, 39, 41, 54, 57, 85, 126, 153, 160, 161, 164, 175, 176, 177, 184, 186, 187, 355
Rumeli Yakası Bataryaları 255
Rumeli Yakası Kaleleri 323
Rumeli Yakası Tabya ve Bataryaları 151

S-Ş
S. Majestat 74, 75
Seddülbahir 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 48, 50, 61, 94, 99, 105, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 141, 142, 144, 149, 153, 156, 159, 162, 167, 207, 208, 215, 219, 220, 221, 223, 224, 225, 236, 237, 238, 241, 242, 243, 245, 246, 250, 252, 256, 257, 258, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 272, 273, 274, 275, 276, 278, 279, 284,

297, 299, 319, 320, 321, 322, 331, 333, 341, 353, 354, 355
Seddülbahir Fransız Topları 263
Seddülbahir Kalesi 26, 61, 142, 167, 208, 219, 220, 223, 224, 236, 299, 319, 320, 321, 322, 331, 333
Seddülbahir Tabyası 27, 31, 33, 34, 48, 50, 153, 219, 224, 236, 353, 355
Selahaddin Adil Bey 127, 162
Seyit Onbaşı, Koca Seyit 126, 176, 183, 184, 186
Soğanlı 113, 115, 127, 159, 195, 197, 200, 207, 237, 339
Soğanlıdere Bataryası 153, 206, 354
Subaşı Bataryası 62, 354
Suffren 30, 31, 33, 36, 38, 40, 42, 221
Sultan Abdülaziz 63, 82, 124, 125, 132, 133, 134, 165, 228, 230, 231, 318, 353
Sultan Aziz 74, 75
Sultan I. Murat 18
Sultan II. Abdülhamit 68, 82, 83, 102, 145, 157, 161, 165, 166, 173, 176, 191, 210, 225, 228, 230, 231, 320, 328, 353
Sultan II. Mahmut 62, 66, 309, 311, 312, 323, 325, 353
Sultan III. Mustafa 81, 157, 167, 217, 218, 262, 353
Sultan III. Selim 62, 66, 309, 312, 314, 323, 325, 353
Sultan Mustafa 316
Şemsettin Çamoğlu, Yüzbaşı 27, 28, 74, 75, 208, 208, 213, 220

T
Tekealtı Bataryası 153, 187, 354

Tekeburnu Bataryası 153, 273, 276, 280, 281, 284, 301, 302, 354
Tenger 18, 41, 105, 107, 115, 120, 139, 153, 162, 177, 193, 211, 212, 213, 215, 339, 354, 355, 356
Tenger Bataryası 153, 211, 212, 354
Topçamlar Tabyası 48, 61, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 186, 240, 353, 355
Triumph muharebe gemisi 30, 221
Turgut Bataryası 62, 210, 253, 254, 354
Turgutreis Bataryası 118, 292, 293

U
Ulupınar 116, 117
Usedom Bataryası 62, 250, 251, 354

V
V Beach Mezarlığı 227, 300
Vengeance 33, 36, 221
Vincent 30

W
Wherle, Yarbay 38, 342
Wossidlo, Binbaşı (Hamidiye İstihkâm Komutanı) 43, 203

Y
Yahya Çavuş Şehitliği 227, 263
Yavuz (Goben) 24, 25, 62, 100, 134, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 256, 257, 273, 274, 281, 354
Yavuz Bataryası 62, 243, 245, 246, 354
Yenişehir 62, 238, 251, 252, 253, 354
Yıldız Tabya 42, 48, 55, 117, 153, 187, 190, 191, 192, 193, 231, 232, 353, 355

BOĞAZ'IN FEDAİLERİ 1

Çanakkale Boğazı Tahkimatları

Çanakkale, Türk milletinin canı pahasına savunduğu, yokluk içerisinde varlığını gösterdiği, kadını, erkeği, genci ve yaşlısının tek yürek olarak attığı kara parçasıdır.

Çanakkale, yenilmez denilen bir donanmanın yenildiği, batmaz denilen zırhlıların battığı, okyanus kadar engin olan gemilerinin küçücük bir Boğaz'da sulara gömüldüğü yerdir.

Çanakkale, elde bulunan teknolojinin çok gerisinde olan toplarla, tasarrufun hat safhaya ulaştığı atımlarla ve yetersiz mermilerle kazanılan şanlı bir zaferdir.

Şüphesiz bu zaferin kazanılmasında, teknolojinin gerisinde olmasına rağmen kullanılan topların büyük önemi vardır.

Bu eserde, Çanakkale Boğazı'nın geçilmezliğini sağlamak amacıyla Boğaz'a inşa edilen tabya, batarya ve kaleler hakkında detaylı bilgilere ulaşacaksınız. Ayrıca bu gazi tahkimatların ve topların günümüzdeki haline de şahit olacaksınız.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN: 978-605-4635-47-4

9 786054 635474